

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Richardt & Becker,
Herrsgaarden

Hvidkilde

i Fyen.

1844.

1840-1841 del

C.A. Hartogs Forlag

1841-1842 del

HVIDKILDE

i Fyn, opført 1741

HVIDKILDE

i Fyn, opført 1741.

Denne anseelige Gaard, Hovedsædet for Baroniet Lehn, ligger i den sydligste Deel af Fyen, i Egense Sogn, Sunds Herred i Svendborg Amt, i en af Danmarks smukkeste Egne. Den bestaaer af en usædvanlig stor og rummelig grundmuret toetages Hovedbygning paa tre Fløje, af hvilke de to ere opførte 1742*) af Johan Lehn, den tredje og midterste rigtignok allerede i det 16de Aarhundrede af Rigsraaden Eiler Rønnow, men den blev af Johan Lehn næsten ganske ombygget, saa at den hele nuværende Bygning skrives sig fra ham. Forsiden vender ud imod den 100 Td. Land store Hvidkilde Sø med tre støvbevorede Holme, der desuden for en stor Deel er omgivet af Skove, som i Baaren ere en Mængde Rattergales Hjem; imellem Søen og Gaarden løber den stærktbefarne Landevei fra Faaborg til Svendborg og fra den sidste By ligger Hvidkilde ikke mere end noget over $\frac{1}{2}$ Mill. Paa den nordre Side af Gaarden er der en stor, smuk Græsplaine paa $1\frac{1}{2}$ Td. Land, som støder lige til Gaardens Grave, og midt paa samme en prægtig Fontaine, der kaster en mægtig Vandstraale i en Høide af 14 Alen; dens Basfin leder Vandet bort gennem en Canal af 6 Alens Brede, der slynger sig igennem Haven og forener sig med den Aa, som løber ud fra Hvidkilde Sø; til Siden en smuk Pavillon i Form af et græstempel, og i Baggrunden en med ung Bøgestøv bevoret Bakke, der giver Læ for Haven og Gaarden; hele denne betydelige Boulingrin er beplantet i passende Partier med blomstrende Buskarter, ikke mindre end 103 forskellige Sorter; dette i sit Slags eneste Anlæg er fra 1840 og gjør sin Mester Ære. — Paa den anden Side af Landeveien, altsaa ved Bredderne af Søen, er den usædvanlig smukke og velholdte Blomsterhave med de to stærke Kilder, af hvilke den

ene ved sin høide Bund skal have givet Anledning til Gaardens Navn. For Havevæsenet har Baroniets nuværende Besidder, Kammerherre Baron Holstén Lehn, overordentlig stor Interesse, hvorfor enhver Haveven her vil finde rigelig Stof til Glæde og Beundring, den i Floras Mysterier Uindviiede forbydes ved den uendelige Mangfoldighed af udsøgte Hyacinter, Levstier, Tullpaner og andre Blomster efter Aarets Tider, men især af Roser og Georginer, omtrent 250 Arter af hver Slags. Denne Blomsterhave er 3 Td. Land stor, ligger paa en Skrænt langs Hvidkilde Sø og helter imod Syd, har altsaa en usædvanlig gunstig Beliggenhed; den er for saa Aar siden anlagt eller omlagt til Blomsterhave, da den tidligere var Blegdam og Frugthave, og lønner rigeligt sine Dyrkere, især have Levstierne her en Kraft og Fylde, hvortil man ikke let noget andetsteds her i Landet vil træffe paa Mage; i Drivhusene findes 3—4000 Potteplanter, hvoriblandt ikke faa sjeldne tropiske, af hvilke vi blot ville udhæve Strelizia Regina, som nogle Gange har blomstret, desuden findes her en Røskenhave paa $2\frac{1}{2}$ Td. Land, anlagt 1804 af Povel Abraham Lehn, og en Frugthave paa 2 Td. Land, anlagt 1835 af Gaardens nuværende Besidder; der avles i samtlige tre Haver aarligen 60—70 Td. Frugt, som dog kun anvendes til Brug i Huusholdningen.

Hvidkilde nævnes første Gang i det 15de Aarhundrede, da det tilhørte den bekendte Ridder Claus Rønnow, Rigets Raad og Marsk, som spillede en vigtig Rolle under Christoffer af Bayern og Christian den Første og døde 1486. Hans første Frue var Kirsten Gyldenstjerne, den anden Birgitte Christierns Datter, en svensk Dame af en Slægt, som siden naaede en saa stor Anseelse, nemlig Basa eller Stormvasa, som de danske Slægtebøger benævne hende; hun var en Fæster til Kong Gustav Basa, og synes at have eiet

*) Ved en Feiltagelse er dette Tal urigtigen anført paa Lithographien.

HVIDKILDE

i Fyn, opført 1741.

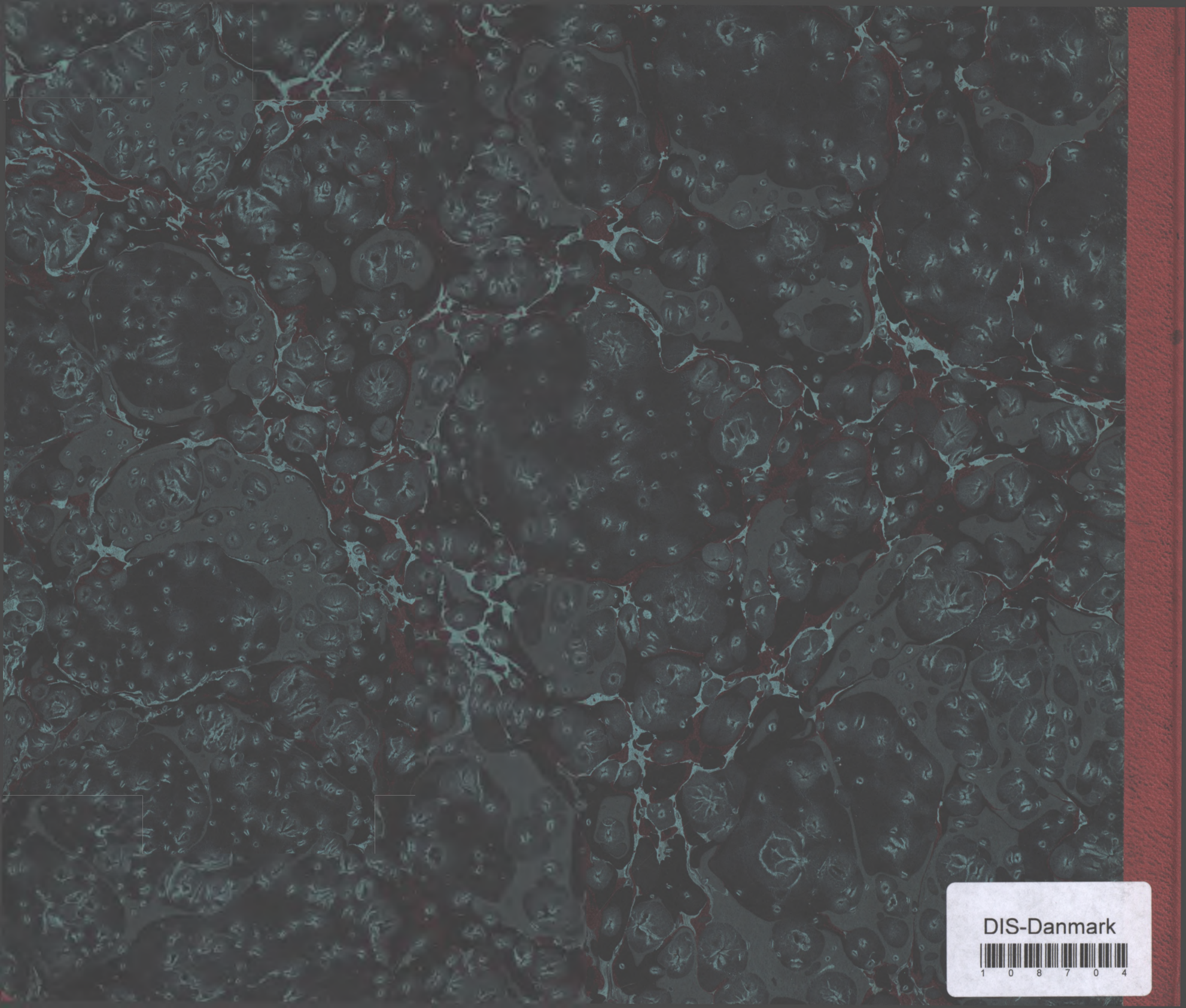
god, navnlig den første Delen af Heldagergaard. Skovene udgjøre ikke mindre end 2250 Td. Land og ligge ikke samlede, men spredte i mindre Partier over det Hele; de bestaae især af Eg og Bøg, ere overalt godt frede og indhegnede, vel sluttede og i god Bestand; betydelige Strækninger ere i de senere Aaringer tilplantede, især med Fyr og Gran. Landet er næsten overalt bakket, især noget Nord for Hvidkilde, omtrent en Miil fra Havet, hvor en temmelig betydelig Høbjerg, Lysebjergene, strækker sig næsten gennem hele Baroniet fra Vest til Vest og videre ind ad Trolleborg, Diernisse og Svanninge til. — Moserne ere for første Delen forsvundne, hvorimod der findes 4 fiske- og søer, Søer, Sørup, Hvidkildesø, Nielstrup og Sørup-Søer, af hvilke Hvidkildesø udgjør omtrent 100 Td. Land, de tre andre tilsammen ligesaa meget. — Syd for Hvidkildesø, paa Gaardens Marker, ligger der et gammelt Boldsted, Boelsgaard, hvor der for, hved 250 Aar siden skal have staaet en Herregaard; ogsaa i Skovbo,

som nu er en Bondeby, har der tidligere ligget en Herregaard, ligesaa vel som i Sørup, hvor denne Gaard endnu kaldes Slottet. — Om Sørup Sø fortælles at der i samme ligger en Mængde Guld og Sølv, som skriver sig fra den svenske Krigs Tid; de Svenske havde nemlig ladet en Rustvogn med Guld, Sølv og andre Kostbarheder og vilde med den kjøre over Søen, men Beboerne, som især veien havde erfaret dette, fangede Isen i Stykker, saa at Vognen sank og ligger der endnu. —

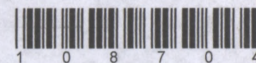
Til Baroniet høre 9 Kirker, nemlig Egense, Sørup, St. Jørgens, Sørup, Østerkærninge, Hundstrup, Stryns, Dreis og Avernaks, 6 Vandmøller, 185 Gaarde og 250 Huse; det udgjør: privilegeret Hartorn Ager og Eng 111 Td. 3 Fdk., Skov og Møllefyld 43 Td. 4 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb., Matt. Tiender 145 Td. 6 Skpr., upriviligeret Hartorn Ager og Eng 1050 Td. 3 Fdk. 2 Alb., Skov og Møllefyld 60 Td. 7 Skpr. 3 Fdk. 1 Alb.

DIS-Danmark

1 0 8 7 0 4